

บทที่ 5

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสามารถในการดูแลตนเอง และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาลภาครัฐ เขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งศึกษากลุ่มตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 356 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์แมน ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ และสร้างสมการพยากรณ์ความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการดูแลตนเองทั้ง 4 ชั้นปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นแต่ละชั้นปี พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการดูแลตนเองอยู่ในระดับมาก เรียงจากน้อยไปหามาก ได้แก่ ชั้นปีที่ 2, 1, 3 และ 4 โดยคะแนนเฉลี่ยของชั้นปีที่ 1 และ 2 ใกล้เคียงกัน ชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ชั้นปีที่ 2 มีคะแนนต่ำสุด
2. การศึกษาความรู้ในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาลทั้ง 4 ชั้นปี และแต่ละชั้นปี โดยรวมและรายด้าน พบว่า
 - 2.1 นักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปี มีความรู้ในการดูแลตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความรู้ในการดูแลตนเองรายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง และความรู้ด้านการป้องกันโรค-อุบัติเหตุ มีคะแนนอยู่ในระดับต่ำ

2.2 นักศึกษาแต่ละชั้นปี มีความรู้ในการดูแลตนเอง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ชั้นปีที่ 2, 2 และ 4 โดยชั้นปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 20.0 ส่วนชั้นปีที่ 1 มีความรู้ในการดูแลตนเองระดับต่ำ โดยได้คะแนนเฉลี่ย 16.75 จากคะแนนเต็ม 34 เมื่อจำแนกความรู้ในการดูแลตนเองเป็นรายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ทุกชั้นปี ได้คะแนนระดับปานกลาง โดยชั้นปีที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 14.01 ส่วนความรู้ด้านการป้องกันโรค-อุบัติเหตุ พบว่า ชั้นปีที่ 3 และ 4 ได้คะแนนระดับปานกลาง โดยชั้นปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนชั้นปีที่ 1 และ 2 ได้คะแนนระดับต่ำ โดยชั้นปีที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 3.66

3. การศึกษาการสนับสนุนทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล ทั้ง 4 ชั้นปี และแต่ละชั้นปี โดยรวมและรายด้าน พบว่า

3.1 นักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปี ได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยรวม อยู่ในระดับมาก และการสนับสนุนทางสังคมรายด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ มีคะแนนอยู่ในระดับมาก การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารมีคะแนนอยู่ในระดับมาก และการสนับสนุนด้านวัตถุ มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 นักศึกษาแต่ละชั้นปี ได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยชั้นปีที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 268.16 ส่วนชั้นปีที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด 263.57 จากคะแนนเต็ม 360 เมื่อจำแนกการสนับสนุนทางสังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์อยู่ในระดับมาก คือ ชั้นปีที่ 1, 3 และ 4 โดยชั้นปีที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 153.26 ส่วนการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง โดยชั้นปีที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 68.50 และการสนับสนุนด้านวัตถุ พบว่า นักศึกษาทุกชั้นปีได้รับการสนับสนุนด้านวัตถุอยู่ในระดับปานกลาง โดยชั้นปีที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 47.25

4. การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 29.4 และชั้นปีที่ 4 มีจำนวนตัวอย่งน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.5 นักศึกษาได้รับค่าใช้จ่ายระหว่าง 2,501-3,000 บาทต่อเดือน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.2 และต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.6 รายได้บิดาและมารดา รวมกันอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อเดือน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.4 และไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 3.7 มีจำนวนน้อยที่สุด ระดับการศึกษา

ชั้นสูงสุดของบิดาคือ ประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.7 ระดับการศึกษาสูงสุดของมาราคือ ประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 60.7 มีจำนวนมากที่สุด

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล ได้ข้อค้นพบตามสมมติฐาน ดังนี้

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า มีตัวแปร 1 ตัว ที่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่ ระดับชั้นปี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .14$) และมีตัวแปร 3 ตัว ที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายนักศึกษา รายได้บิดามารดา ระดับการศึกษาบิดาและระดับการศึกษามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการดูแลตนเอง กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ความรู้ในการดูแลตนเองโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพและความรู้ในการป้องกันโรค-อุบัติเหตุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ การสนับสนุนทางอารมณ์ การสนับสนุนทางข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนทางวัตถุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .43 ; .36 ; .45$ และ $.35$ ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐาน

6. การคัดเลือกตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า

กลุ่มตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีตัวแปร 2 ตัว ที่มีความสำคัญตามลำดับ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และระดับชั้นปี โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 20.28 ($R^2 = .2028$) และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่าตัวพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว มีความสัมพันธ์ทางบวก และตัวพยากรณ์ที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ

การสนับสนุนทางสังคม ($\beta = .4260$) รองลงมาคือ ระดับชั้นปี ($\beta = .1416$) ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์ความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = .4260 \text{ ALLSOCIA} + .1416 \text{ SCYEAR}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล

1.1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า

ระดับชั้นปี มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .14$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อนักศึกษาเรียนอยู่ชั้นที่สูงขึ้น ย่อมมีความสามารถในการดูแลตนเองเพิ่มขึ้น เนื่องจากได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมากขึ้น ย่อมพัฒนาด้านความคิดและเกิดทักษะการปฏิบัติการพยาบาล (นันทนา น้ำฝน, 2536) ทำให้นักศึกษามีความสามารถในการดูแลตนเองในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทัศนปัญญาของ (2529 : 190) ที่กล่าวว่า เมื่อนักศึกษาอยู่ชั้นปีสูงขึ้นและมีอายุมากขึ้น ระดับวุฒิภาวะจะเจริญสูงขึ้นตามวัย ประสบการณ์มากขึ้น ความคิดอ่าน และการมองปัญหาจะชัดเจนถูกต้องตามความเป็นจริงมากขึ้น ความคิดและการกระทำค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนไปตามวัย และสอดคล้องกับ โอเรม (2536) ที่กล่าวว่า อายุเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการดูแลตนเอง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายนักศึกษา รายได้บิดามารดา ระดับการศึกษาบิดาและระดับการศึกษามารดา กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่าฐานะเศรษฐกิจของนักศึกษา รายได้บิดามารดา ระดับการศึกษาบิดา และระดับการศึกษามารดา อาจไม่มีผลต่อความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งไม่สอดคล้องกับเพนเดอร์ (1982) ที่กล่าวว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเป็น

องค์ประกอบที่สำคัญต่อการมีศักยภาพในการดูแลตนเองของบุคคล โดยผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จะมีรายได้ที่เอื้ออำนวยให้บุคคลสามารถดูแลตนเอง เช่นเดียวกับ รัตนา มาศเกษม (2527) ที่ศึกษาในผู้ป่วยโรคลมบ้าหมู, ภัทรา จุลวรรณา (2529), ที่ศึกษาในผู้ป่วยวัณโรค และ จิราพร อมราภิบาล (2536) ที่ศึกษาในผู้ป่วยโรคเอดส์ พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย ประเภททุนกรมตำรวจ ได้รับสวัสดิการในเรื่อง อาหาร ที่พัก เครื่องแบบ ตลอดจนได้รับเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยง ส่วนนักศึกษาประเภทนอกทุนกรมตำรวจ ไม่ได้รับสวัสดิการ ดังกล่าวนอกจากนี้ นักศึกษาที่สังกัดกรุงเทพมหานครและกระทรวงสาธารณสุขได้รับสวัสดิการ อาหารและที่พักฟรี และนักศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น ชั้นปีที่ 1 ให้ชื่ออาหารรับประทานเอง และจ่ายค่าบำรุงหอพักในราคาถูก ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ได้รับสวัสดิการอาหารและที่พัก อีกประการหนึ่ง เมื่อนักศึกษาเจ็บป่วยก็ได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ถ้าต้องนอนโรงพยาบาลก็ได้รับสวัสดิการด้านอาหารและห้องพักรักษาตัว ดังนั้น นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่จึงมีค่าใช้จ่ายน้อย ตัวแปร ค่าใช้จ่ายนักศึกษา รายได้บิดามารดา ระดับการศึกษาบิดา และระดับการศึกษามารดา จึงไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล

การที่นักศึกษาพยาบาลได้รับสวัสดิการด้านต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก ไม่ทำให้บิดามารดาเดือดร้อน นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ ถ้ามีปัญหาเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ อาจารย์ประจำชั้น และอาจารย์ที่ปรึกษาจะแนะนำนักศึกษาให้ขอทุนการศึกษา

1.2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ในการดูแลตนเอง กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า

ความรู้ในการดูแลตนเอง ได้แก่ ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพและความรู้ด้านการป้องกันโรค-อุบัติเหตุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดูแลตนเอง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลไม่ได้นำความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพและความรู้ด้านการป้องกันโรค-อุบัติเหตุ มาประยุกต์ใช้ในการดูแลตนเอง เพราะเป็นบุคคลปกติไม่ได้เจ็บป่วย ซึ่งสอดคล้องกับ จารวรรณ ชันสุวรรณ (2528) ที่ศึกษาในผู้ป่วยโรคปอด, สุภาภรณ์ ดวงแพง (2531) ที่ศึกษาในผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีจัดของเสียทางเยื่อช่องท้องด้วยตนเอง และจิราพร อมราภิบาล (2536) ที่ศึกษาในผู้ป่วยโรค

เอคส์ พบว่า ความรู้เรื่องโรคไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดูแลตนเอง แต่ไม่สอดคล้องกับโจเซฟ (1980) ที่กล่าวว่า ความรู้และทักษะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเอง เช่นเดียวกับ สุนันทา ภูเก็ลียะ (2524) ที่ศึกษาในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง และเรมวลด นันทศุภวัฒน์ (2524) ที่ศึกษาในผู้ป่วยโรคเบาหวาน ที่พบว่า ความรู้เรื่องโรคมีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเอง และโอเร็ม (1991) กล่าวว่า การพิจารณาข้อจำกัดของความสามารถในการดูแลตนเอง ควรพิจารณาที่ความรู้ ทักษะ เจตคติ ฯลฯ แสดงว่า ผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการดูแลตนเองกับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล ไม่สอดคล้องกับทฤษฎีโอเร็ม

1.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การสนับสนุนทางสังคม กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า

การสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านวัตถุ มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาลทุกด้านและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .43$; $r = .36$; $r = .45$; $r = .35$ ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า

นักศึกษาพยาบาล เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับเพื่อนและมีการสังคมกับผู้อื่น จึงมีความพร้อมที่จะมีสัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคคลอื่น (Erikson, 1902) ดังนั้น นักศึกษาจึงต้องการให้ผู้อื่น แสดงความสนใจ ให้ความสำคัญ เวลานั้นศึกษาไม่สบายใจก็มีผู้รับฟัง ให้คำปลอบโยน ให้กำลังใจ และได้รับการช่วยเหลือใน การเรียน เช่น ได้รับข้อมูลข่าวสาร คำปรึกษา ชี้นะ ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือทางด้านสิ่งของ เงิน และแรงงาน จากบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด ได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง อาจารย์และเพื่อน ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตและการดูแลสุขภาพตนเอง เพราะบางครั้ง นักศึกษาได้รับการกระทบจากสิ่งแวดล้อม จึงต้องการความช่วยเหลือและการเกื้อหนุนจากสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีกำลังใจ เกิดแรงจูงใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติตนให้มีสุขภาพแข็งแรง จึงต้องมีความสามารถในการดูแล ตนเอง (โอเร็ม, 1991) เฮลเลอร์และคณะ (1986) กล่าวว่า การสนับสนุนด้านอารมณ์ ทำให้ผู้ป่วยเกิดความรู้สึกมั่นคง ทางอารมณ์ และมีความสามารถที่จะควบคุมสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ ทำให้เกิดความมั่นใจในการดูแลตนเอง สำหรับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำจะช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมใหม่ได้เหมาะสม ตลอดจนเพิ่มความมั่นใจในการดูแลตนเอง และ

การสนับสนุนด้านสิ่งของ เงิน แรงงาน หรือวัตถุ เป็นการช่วยเหลือโดยตรงให้บุคคลได้รับความสะดวกสบาย หรือสามารถนำไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งการสนับสนุนเหล่านี้ จะทำให้บุคคลสามารถเผชิญความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับทิลชูด (1985) ที่กล่าวว่า ผู้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก จะเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามคำแนะนำมากกว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย และการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ มุซาเลนแดมป์ และเซเลส (1986) ที่ศึกษาในอาสาสมัคร อายุ 18-67 ปี ที่ สหรัฐอเมริกา พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลตนเอง เพราะการสนับสนุนทางสังคม ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง มีแรงจูงใจในการปฏิบัติตนด้านสุขภาพอนามัยที่ดี เช่นเดียวกับ Orem (1991) ที่กล่าวว่า การพิจารณาความสามารถในการดูแลตนเอง จะต้องพิจารณาถึง ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ แหล่งประโยชน์ ฯลฯ ซึ่งแหล่ง ประโยชน์ หมายถึง การสนับสนุนทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา แสดงว่า ผลการวิจัย ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม มีความสอดคล้องกับทฤษฎีโอเรม

2. ตัวพยากรณ์ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการดูแลตนเอง ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ตัวแปรที่สามารถเข้าสมการพยากรณ์ความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัว คือ ระดับชั้นปี และการสนับสนุนทางสังคม โดยสามารถรวมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 20.28 ($R^2 = .2028$) และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือมีน้ำหนักมากที่สุด และรองลงไปตามลำดับ คือ การสนับสนุนทางสังคม และระดับชั้นปี โดยสามารถพยากรณ์ความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก จะมีความสามารถในการดูแลตนเองดี และเมื่อเรียนอยู่ชั้นปีที่สูงขึ้น ก็จะมีเพิ่มความสามารถในการดูแลตนเอง มากขึ้น

ดังนั้น นักศึกษาพยาบาลจะมีความสามารถในการดูแลตนเองทางด้านสุขภาพได้อย่างดีนั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคม เพราะนักศึกษาต้องการความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา ซึ่งส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตใจ และต้องการความช่วยเหลือ ชี้นำทางด้านกรเรียน ตลอดจนสิ่งของ เงิน และแรงงาน หรือวัตถุ เพื่อการดำรงชีวิตและการดูแลสุขภาพ เมื่อเรียนอยู่ชั้นปีที่สูงขึ้น ก็ยังมีความสามารถในการดูแลตนเองเพิ่มขึ้น เพราะมีวุฒิภาวะ

สูงขึ้น ดังที่เพนเดอร์ (1982) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมที่บุคคลได้รับจะมีผลทั้งทางตรง และทางอ้อม ต่อความสามารถในการดูแลตนเองของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีผลต่อ สภาวะจิตใจของบุคคลในการส่งเสริมความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ซึ่งเปรียบเสมือนแรงจูงใจที่ จะทำให้บุคคลมีการดูแลตนเองดีขึ้น ส่วนปัจจัยด้านระดับชั้นปี อาจอธิบายได้ว่า เมื่อเรียนอยู่ ชั้นปีที่สูงขึ้น มีวุฒิภาวะมากขึ้น มีการรับรู้ ความเข้าใจ และการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ตลอด จนมีประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น ย่อมมีความสามารถในการดูแลตนเองดีกว่าผู้ที่เรียนอยู่ชั้นปี ที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จิระพร อมราภิบาล (2536) ที่ศึกษาผู้ป่วยติดเชื่อโรค เอดส์ พบว่า การสนับสนุนทางสังคม และอายุ สามารถพยากรณ์ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล ควรคำนึงถึงการสนับสนุนทางสังคมในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาพยาบาล เพราะเป็นสิ่งช่วยส่งเสริมและทำให้เกิดแรงจูงใจให้นักศึกษามีกำลังใจที่จะศึกษาเล่าเรียนและดูแลสุขภาพตนเองได้ เนื่องจากการศึกษาคั้งนี้ พบว่า การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาลเพียงร้อยละ 20.28 เท่านั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางช่วยเหลือ ดังนี้

ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการของนักศึกษา ควรจัดแบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม โดยเฉพาะการสนับสนุนทางวัตถุ ซึ่งนักศึกษาได้รับน้อย เพื่อสอบถามความต้องการสิ่งที่จะช่วยเหลือ ซึ่งการสนับสนุนด้านวัตถุ ได้แก่ สิ่งของ เงินทอง แรงงาน ดังนั้นควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

1. ที่พัก ควรปรับปรุงห้องพักให้น่าอยู่ คือ ไม่อยู่กันแออัดจนเกินไป และให้มีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น
2. มีความปลอดภัยในเรื่องทรัพย์สิน คือ สิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องพัก ไม่ควรถูกขโมยได้โดยง่าย
3. ควรจัดให้มีสิ่งบันเทิง เช่น ทีวี ให้มีจำนวนหลายเครื่อง จะได้แบ่งปันกันดูได้ทั่วถึง

4. จัดให้มีสวนหย่อมหรือที่นั่งพักใต้ต้นไม้ เท่าที่สามารถจะทำได้ตามอัตราภาพ และให้มีจำนวนเหมาะสมกับนักศึกษา เพราะบางครั้งไข้เป็นที่นั่งดูหนังสือได้
5. อาหารที่จัดให้เป็นสวัสดิการนั้น ควรมีการปรับปรุงให้มีคุณภาพและรายการอาหารควรเปลี่ยนแปลงเมื่อครบเดือน โดยจัดสลับรายการบ้าง
6. มีการเพิ่มจำนวนทุนการศึกษา สำหรับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ จะได้มีโอกาสรับทุนมากขึ้น
7. จัดหาและเพิ่มอุปกรณ์กีฬาที่ยังไม่มีหรือมีไม่เพียงพอ และให้มีงบประมาณที่สามารถจัดงานแข่งขันกีฬา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ระดับชั้นปีและการสนับสนุนทางสังคมนี้ความสัมพันธ์กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การศึกษา และความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดูแลตนเองของนักศึกษาพยาบาล จึงควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นตามที่โอเริ่มได้กล่าวถึง เช่น เจตคติ ความเชื่อ ทักษะ สถานที่อยู่อาศัย ระบบครอบครัว ภาวะสุขภาพ สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ประสพการณ์ ที่สำคัญในชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการดูแลตนเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย